

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 425. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992356988336/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

paa den Sejersbane, som hans Indbildningskraft havde udmalt ham, og storladent er det Billede af en Helt, der kæmper mod en overmægtig Skæbne, som han saa længe havde baaret i sin Sjæl. Guiscard har selv Pesten i sig; den raser i hans Indvolde; dens Gift fortærer hans Knogler. Han, som altid før var sejerrig, han, Syditaliens Erobrer, Roms Overvinder, Sejrherren over Venedig og Grækenland, ser nu sin Undergang for Øje, føler den i sig. En Sværm af Normanner bølger om hans Telt for at anraabe ham om at føre Hæren bort fra denne forfærdelige Lejrplads, hvor alle føler Pestens Giftpust i deres Ansigt. Rygtet om, at han er syg, har allerede begyndt at brede sig. Men Ingen maa faa Sandheden at vide endnu, og Guiscard er for stolt til at lade Nogen aae, hvad han lider.

Saa aabner hans Telt sig, og han, i hvis Bryst der luer et Krater, hvis Strube tørster uden nogensinde at kunne slukke sin Tørst, og hvis Haand er saa svag, at han den hele Nat ikke har formaaet blot at bevæge den, han træder høj og værdig ud gennem Teltaabningen og viser sig for den forsamlede Mængde, staar der saa stærk, saa munter i sin Overlegenhed, at selv de, som troede at vide det Værste, ikke mere véd, hvad de skal tro.

Og det er ikke blot stort, det er dybt, dette Kleist's Ideal. Denne Guiscard, der staar oprejst, medens Sygen nager hans Knogler, det er jo Kleist selv, hans hele ulykkelige Liv igennem, indtil han jager sig Pistolkuglen ind i Hjernen; han selv er denne store Genius, hvis Planer mislykkes paa Grund af Pesten udenfor ham og i ham.

Kleist opgav snart sin Embedsvirksomhed og vendte tilbage til Poesien. Særlig fængslende er nu den Maade, paa hvilken denne inderst inde saa energiske Digter kommer til at fremstille dramatiske Karakterer. Studiet af Romantikernes Sjæleliv og Sjælelære har vist os, hvorledes de ved at udstykke Individualiteten kom til at lægge Hovedvægten paa Alt, hvad der sprænger dennes Form: Drøm, Sansevildelse og Afsind. Det, der adskiller Kleist's Karakterer fra Romantikernes øvrige, er at de Intet har af det Udviskede eller Svampede, som betegner dem; men hvad der er fælles for hans og de andre, det er det Sygdomsagtige i Grundpræget. I enhver Lidenskab griber Kleist det Træk, ved hvilket den røber sin Familie-Lighed med den fikse Idé eller det viljeløse Afsind, i enhver nok saa kraftig Aand jager han sin

Sonde ned paa det syge Punkt, hvor Aanden taber sit Herredømme over sig selv: Søvnngænger, dyrisk Betagethed, Adspredthed, Fejghed under Dødsangst. Man tænke paa en Lidenskab som Elskov; den er ganske vist ikke af forstandig Natur, men den har en Side, fra hvilken den kan ses i Sammenhæng med Fornuft og Aand. Derfor skildrer Kleist den gennemgaaende og med beundringsværdig Kraft som rent sygdomsagtig, som Mani.

Da Kätchen fra Heilbronn første Gang ser Grev Wetter af Strahl, taber hun i samme Øjeblik Alt, hvad hun har i Hænde, Bakken med Forfriskninger, Vin og Bæger og styrter ligbleg med Hænderne foldede ned for ham paa sit Ansigt, som om Lynet havde ramt hende. Greven siger hende et venligt Ord og bereder sig kort efter til at ride bort; da hun fra sit Vindue ser ham stige til Hest, springer hun, for at følge ham, fra Vinduet tredive Fod ned paa Gadens Stenbro og brækker begge sine Ben. Seks Uger ligger hun i Feber. Neppe helbredet rejser hun sig, samler en Bylt og flygter fra sit Hjem for at opsøge Greven og følge ham i blind Hengivelse fra Sted til Sted, ledet alene af Straalen fra hans Aasyn, der som et femtraadet Tov har slynget sig om hendes Sjæl. Hun vandrer paa nøgne Fødder, som rides af enhver Flintesten, med den korte Kjole, der dækker hendes Lænder, flagrende i Vinden, uden anden Skærm end en Hat af Straa mod Solens Stik og Uvejrets Vrede. Hvorhen hendes Fod vender sig, gennem Kløfternes Taage, gennem øde Egne, som Solen svider, gennem sammenvoksede Skoves Mørke, skrider hun som en Hund, der har lugtet sin Herres Sved, bag efter ham. Og hun, som var vant til at hvile paa bløde Puder og som sporede den mindste Ujævnhed i Lagenets Traade, naar hendes Haand uagtsomt havde spundet den ind deri, hun ligger nu som en Tjenestekvæde i hans Stalde og synker, naar Natten kommer, udmattet ned paa det Straa, der er kastet under hans stolte Heste.

Den djærve Fynd i disse Ord af hendes Fader skildrer sandt. Greven, der véd sig uden Skyld, søger paa alle Maader at fjerne hende. Da han en Nat finder hende i Stalden, sparkes han den unge Pige til Side med Foden, mere end én Gang løfter han Hundepisken imod hende; han lader hende opofre sig for hans Trolovede, der jager hende ind i et i lyse Luer brændende Hus for at hente hans Billede, ja endnu engang for at hente Futeralet til dette Billede, og med den højeste Begejstring og